VITALITEITSBENCHMARK CENTRUMGEBIEDEN 2024

De economische vitaliteit van de 100 grootste Nederlandse centrumgebieden in beeld

Goudappel
MOBILITEIT BEWEEGT ONS

Inhoudsopgave

Inleiding 3

1. Over de benchmark 4
Wat is de Vitaliteitsbenchmark Centrumgebieden? 5
Welke inzichten levert de benchmark op? 5
Indeling van 100 centrumgebieden in drie categorieën 5

2. Trends en ontwikkelingen 6
Demografie: de wind in de zeilen 7
Voorzieningenaanbod: naweeën van de coronajaren 7
Ruimtelijke kwaliteit: investeren loont 8
Bereikbaarheid: compactere centra 8

3. Resultaten 9
Totaalbeeld blijft intact en herkenbaar 10
Binnenstedelijke centrumgebieden blijven goed scoren 12
Grote centrumgebieden scoren overwegend stabiel 13
Middelgrote centrumgebieden: veel verschuivingen 14

4. In de praktijk toepassen 15
Aanknopingspunt voor verbeteringen 16
3 adviezen voor meer succes 16
Hoe Goudappel helpt 17

5. De methodiek 18
Onderzoeksverantwoording 19
Vernieuwingen ten opzichte van eerdere edities 19

Inleiding

Van wethouders, beleidsmakers tot centrummanagers en ondernemers: iedereen die betrokken is bij een centrumgebied, wilt weten hoe deze ervoor staat. Welk effect hebben genomen maatregelen? En wat zijn verbeterkansen?

Met de **Vitaliteitsbenchmark Centrumgebieden** geeft Goudappel daarom iedere twee jaar inzicht in de economische vitaliteit van de 100 grootste centrumgebieden in Nederland. Dat doen we op basis van objectief gemeten indicatoren horend bij demografie, voorzieningenaanbod, ruimtelijke kwaliteit en bereikbaarheid.

Voor u ligt de vijfde editie sinds de start van dit onderzoek in 2015: de Vitaliteitsbenchmark Centrumgebieden 2024. Een interessante inkijk in de aantrekkelijkheid van Nederlandse centra én kansen voor verbeteringen.

Samen aan de slag met de inzichten uit de benchmark?
Neem vrijblijvend contact met ons op via de contactgegevens op de laatste pagina.

OVER DE BENCHMARK

Tweejaarlijks inzicht in de aantrekkelijkheid en het toekomstperspectief van de 100 grootste centrumgebieden in Nederland. »

Wat is de Vitaliteitsbenchmark Centrumgebieden?

Met de Vitaliteitsbenchmark Centrumgebieden brengen we sinds 2015 iedere twee jaar de **economische vitaliteit van de 100 grootste Nederlandse centrumgebieden** in beeld.

Ieder centrumgebied heeft haar eigen profiel en unieke kenmerken. Om deze met elkaar te kunnen vergelijken, gebruiken we 25 objectief gemeten indicatoren behorend bij vier categorieën:

1. **Voorzieningenaanbod**
2. **Ruimtelijke kwaliteit**
3. **Demografie**
4. **Bereikbaarheid.**

Welke inzichten levert de benchmark op?

De meerwaarde van de Vitaliteitsbenchmark Centrumgebieden:

- Geeft **inzicht in de economische vitaliteit** van de 100 grootste Nederlandse centrumgebieden
- Biedt een **overzicht van belangrijke trends** en ontwikkelingen
- Brengt de **ontwikkeling van centrumgebieden over tijd** in beeld
- Maakt het mogelijk centrumgebieden **met elkaar te vergelijken**
- Toont kansrijke maatregelen en dient daarmee als startpunt en **afwegingskader voor nieuwe verbeterplannen.**

Indeling van 100 centrumgebieden in drie categorieën

Om de 100 onderzochte centrumgebieden eerlijk met elkaar te kunnen vergelijken, gebruiken we in de benchmark drie categorieën, gebaseerd op het type winkelgebied en het aantal inwoners:

1. **Binnenstedelijke gebieden**: 31 grootste binnensteden
2. **Grote centrumgebieden:** 30 grote centra
3. **Middelgrote centrumgebieden**: 39 middelgrote centra

Op de kaarten in deze benchmark is de vitaliteit van de centrumgebieden afgebeeld in kleuren: hoe groener, hoe vitaler het centrumgebied.

Zie hoofdstuk 5 voor meer informatie over de onderzoeksmethodiek. •

INZICHT IN DE ECONOMISCHE VITALITEIT VAN DE 100 GROOTSTE NEDERLANDSE CENTRUMGEBIEDEN

TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

De belangrijkste inzichten op een rij. »

COMPACTERE CENTRA, INVESTEREN IN RUIMTELIJKE KWALITEIT LOONT

Wanneer we de resultaten van de Vitaliteitsbenchmark Centrumgebieden 2024 vergelijken met voorgaande edities, zien we in de vier categorieën de volgende trends en ontwikkelingen.

Demografie: wind in de zeilen

Vanuit het oogpunt van *demografie* hebben de centrumgebieden de wind in de zeilen. Voor de meeste centra geldt dat het aantal inwoners in het **verzorgingsgebied** de afgelopen jaren is toegenomen en de komende jaren verder blijft groeien. Tegelijkertijd zijn onder invloed van het gunstige economische tij, **de bestedingen per inwoner** in de horeca en in de detailhandel (zowel off- als online) gestegen. Daar staat tegenover dat ook de bedrijfskosten toenamen.

Voorzieningenaanbod: naweeën van de coronajaren

Ondanks de groei van de bevolking en de bestedingen, nam het *voorzieningenaanbod* in de centrumgebieden af. Waren er in 2019 gemiddeld 461 voorzieningen per centrumgebied, in 2022 waren dit er 441 en in 2024 daalde dit naar 431. Deze afname doet zich voor in alle type centrumgebieden en heeft onder meer te maken met het nog **steeds toenemende aantal online aankopen**, personeelstekorten, hoge energiekosten, naweeën van de coronajaren en gebrek aan opvolging.

Opvallend: de diversiteit van het aanbod blijft stabiel. Het totale »

voorzieningenaanbod neemt af, maar het **aantal recreatieve voorzieningen** (zoals winkels gericht op mode en sport of horecavoorzieningen) neemt toe.

Ruimtelijke kwaliteit: investeren loont

Als het gaat om de *ruimtelijke kwaliteit,* zien we dat de **leegstand stabiel blijft,** ondanks een afname van het aantal voorzieningen. Dat komt onder andere door een herinvulling van panden met functies zoals wonen en het **verbeteren van de compactheid van centrumgebieden** (hoe ver voorzieningen zich van elkaar bevinden).

We zien verder dat centra hard aan de slag zijn om de ruimtelijke kwaliteit te versterken. Zo zijn er flinke stappen gemaakt in de verbetering van de digitale vindbaarheid (bijvoorbeeld met websites over het aanbod en de bereikbaarheid van een centrumgebied). Ook op het gebied van klimaatbestendigheid werden stappen gezet: we zien meer **groen en schaduwrijke bomen,** wat weer helpt bij het tegengaan van zomerhitte. En niet

zonder resultaat: centra die investeren in de ruimtelijke kwaliteit, stijgen in ranking.

Bereikbaarheid: compactere centra met aandacht voor logistieke oplossingen

Wat betreft *bereikbaarheid,* zien we dat centra goed worden bezocht door alle vervoerswijzen: te voet, met de fiets, het openbaar vervoer en met de auto. Hoewel bezoekgedrag verschilt per type centrum, spelen de beschikbaarheid en aantrekkelijkheid van de verschillende vervoerswijzen een grote rol in de uiteindelijke **vervoerswijzekeuze.**

De bereikbaarheid met de auto scoort goed. De gemiddelde doorstroming met de auto (bijv. op het piekmoment zaterdagmiddag) verbeterde in vrijwel ieder type centra.

Daarnaast stegen de **parkeertarieven** en werden **loopafstanden kleiner** doordat centra compacter werden. Ook is er aandacht voor **logistieke oplossingen:** het aantal centra dat venstertijden en milieuzones gebruikt, steeg. •

RESULTATEN

Vergeleken met 2022 blijft het beeld bij binnensteden en grote centrumgebieden stabiel. Wel zijn er grote verschuivingen bij middelgrote centra. »

Totaalbeeld blijft intact en herkenbaar

HISTORISCHE BINNENSTEDEN BLIJVEN HOOG SCOREN

Het gehele beeld voor Nederland is herkenbaar: de **grote, veelal historische, binnensteden** doen het goed vanwege hun ruime en diverse voorzieningenaanbod en aantrekkelijke ruimtelijke kwaliteit.

Meer **planmatig opgezette winkelgebieden** - zoals Amstelveen - hebben het veelal lastiger doordat ze minder onderscheidend vermogen hebben en er meer focus is op de winkelfunctie.

Aan de randen van Nederland, zien we dat vooral de demografische ontwikkeling de vitaliteitsscore dempt. De bevolkingskrimp is op veel plekken weliswaar een halt toegeroepen, maar de bevolking groeit hier minder hard dan in de Randstad, terwijl de vergrijzing sterker is.

GEEN VERSCHUIVINGEN IN TOP 4, ZWOLLE EN DEN BOSCH STIJGEN IN TOP 10

De vier meest vitale centrumgebieden zijn, net als in 2022: **Utrecht**, **Amsterdam**, **Den Haag** en **Haarlem**, die door hun hoge aantrekkingskracht goed blijven scoren.

In de top 10 zijn wel enkele verschuivingen te zien. Zo stijgen **Den Bosch** en **Zwolle** beiden. In Den Bosch (stijgt van plek 7 naar plek 5) spelen onder andere de veiligheid en verbeterde kwaliteit van de leefomgeving, waaronder meer groen (en minder zomerhitte) hierbij een rol.

In Zwolle (stijgt van plek 10 naar plek 8) is de stijging onder andere te verklaren door een groei van het besteedbaar inkomen (iets hoger dan de landelijke trend), meer diversiteit van het aanbod en een verbeterde compactheid van het centrum. »

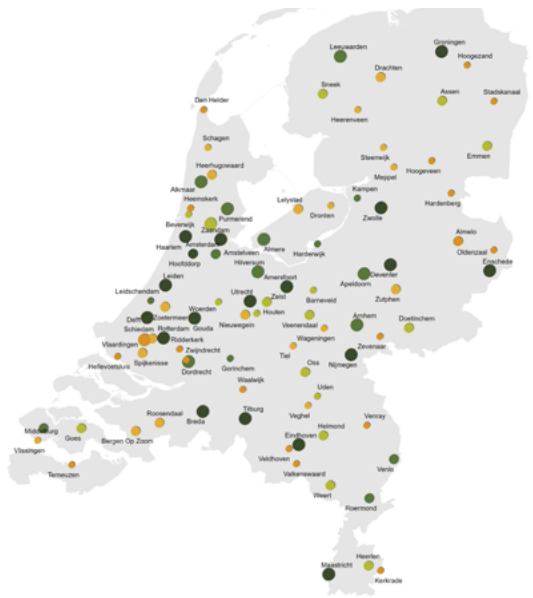

De economische vitaliteit van de 100 grootste centrumgebieden in 2022

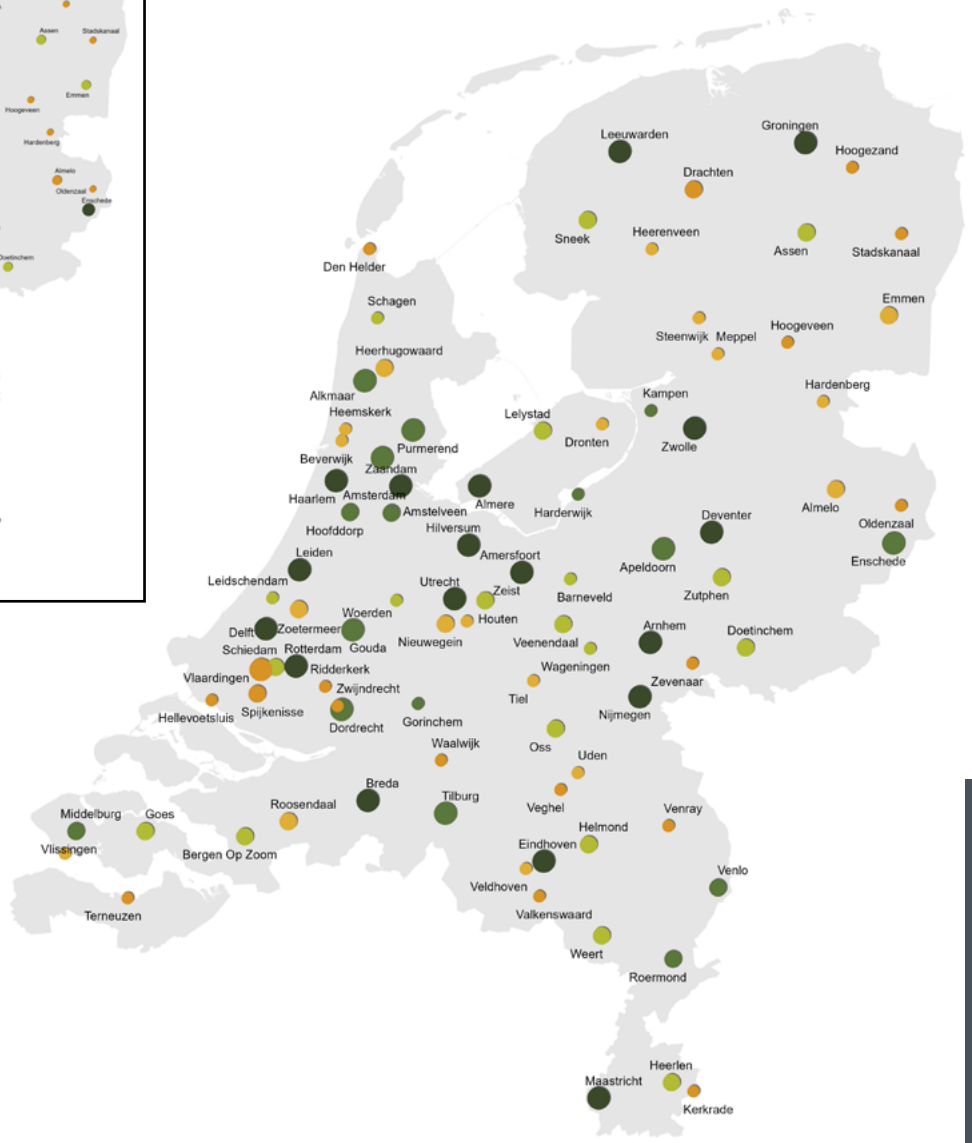

De economische vitaliteit van de 100 grootste centrumgebieden in 2024

Zeer Vitaal

Minst Vitaal

LEEGSTAND VEROORZAAKT WISSELINGEN BIJ (MIDDEL)GROTE CENTRA

In de (middel)grote centra zijn meer verschuivingen te zien, vooral veroorzaakt door veranderingen in leegstand. Zo daalt de leegstand fors in **Almere** en **Roosendaal**. Almere stijgt hierdoor van plek 25 naar plek 17, Roosendaal stijgt van plek 73 naar plek 64.

Schagen is veruit de grootste stijger, van plek 74 naar plek 42. Oorzaken: een positieve bevolkingsprognose, sterke vermindering van de leegstand en een compacter centrum. »

TOP 10 TOTAAL:

1. UTRECHT
2. AMSTERDAM
3. DEN HAAG
4. HAARLEM
5. DEN BOSCH
6. BREDA
7. NIJMEGEN
8. ZWOLLE
9. DELFT
10. AMERSFOORT

TOP 5 STIJGERS TOTAAL:

1. SCHAGEN
2. SCHIEDAM
3. HEEMSKERK
4. LELYSTAD
5. HARDENBERG

Binnenstedelijke centra blijven goed scoren

AMERSFOORT NIEUW IN TOP 10

In de binnenstedelijke centrumgebieden is en blijft de vitaliteit bijzonder hoog. Opvallend is dat **Zwolle** haar opwaartse trend doorzet: van plek 15 in 2019 naar plek 8 in 2024.

Nieuw in de top 10 dit jaar: **Amersfoort**, dat door een toename in compactheid en verbeteringen in autobereikbaarheid, een hogere veiligheidsscore en een aantrekkelijkere en groenere leefomgeving stijgt in ranking (van plek 11 naar plek 10).

Leiden zakt twee plekken (van plek 14 naar plek 16), met name door een iets lagere bevolkingsprognose en afname van de autobereikbaarheid. De ruimtelijke kwaliteit in het centrumgebied neemt juist toe.

(FORSE) STIJGINGEN DOOR AFNAME LEEGSTAND, ALMERE STIJGT

Bij de binnenstedelijke centrumgebieden is **Almere** de grootste stijger (van plek 24 naar plek 17). Door een groei van het aantal voorzieningen verbetert Almere haar regiopositie en neemt de compactheid toe. Tegelijkertijd neemt de leegstand hier fors af. Deze effecten samen geven een impuls aan de vitaliteit van het centrum.

Ook **Leeuwarden** stijgt van plek 23 naar plek 18, door een forse daling in de leegstand, waarbij ook de gunstige parkeertarieven en goede autobereikbaarheid een rol spelen.

Hilversum, **Maastricht** en **Dordrecht** scoren ook beter dan in 2022. Voor alle drie de centra geldt dat een verbetering in de kwaliteit van de leefomgeving hier een rol speelt. In Hilversum (van plek 25 naar plek 20) draagt aanvullend de demografie bij aan de stijging. In Maastricht (van plek 16 naar plek 14) is dit juist minder, de positieve ontwikkelingen zitten met name in de afname van de leegstand. Ditzelfde geldt voor Dordrecht (stijgt van plek 26 naar plek 24). »

TOP 5 STIJGERS BINNENSTEDEN:

1. ALMERE
2. LEEUWARDEN
3. HILVERSUM
4. MAASTRICHT
5. DORDRECHT

TOP 10 BINNENSTEDEN:

1. UTRECHT
2. AMSTERDAM
3. DEN HAAG
4. HAARLEM
5. DEN BOSCH
6. BREDA
7. NIJMEGEN
8. ZWOLLE
9. DELFT
10. AMERSFOORT

Centrumgebieden - Groot centrumgebied

TOP 5 STIJGERS GROTE CENTRA:

1. SCHIEDAM
2. LELYSTAD
3. ZUTPHEN
4. ROOSENDAAL
5. GOES

TOP 10 GROTE CENTRA:

1. HOOFDDORP
2. MIDDELBURG
3. ALPHEN A/D RIJN
4. HOORN
5. VENLO
6. AMSTELVEEN
7. ROERMOND
8. VEENENDAAL
9. OSS
10. SCHIEDAM

Grote centrumgebieden scoren overwegend stabiel

HOOFDDORP, MIDDELBURG EN ALPHEN AAN DEN RIJN OPNIEUW TOP 3

Hoofddorp, Middelburg en **Alphen aan den Rijn** weten de afgelopen jaren hun positie in de top 3 van grote centrumgebieden te behouden. Ook de overige grote centrumgebieden zijn veelal stabiel en behouden hun posities, zoals **Roermond** (7), **Veenendaal** (8), **Oss** (9) en **Zeist** (11).

Bergen op Zoom valt in positieve zin op, door een verbeterde autobereikbaarheid en gunstige parkeertarieven stijgt het centrum van plek 65 naar plek 60.

ENKELE CENTRA HEBBEN HET LASTIG

We zien in de data dat centra als **Oosterhout**, **Heerhugowaard**, **Drachten** en **Spijkenisse** nog altijd in een lastige situatie zitten. Belangrijke oorzaken daarvoor zijn onder andere: minder rooskleurige bevolkingsprognoses, toenemende leegstand en afnemende veiligheidsscores en bereikbaarheid.

SCHIEDAM, LELYSTAD EN ZUTPHEN ZETTEN GROTE STAPPEN

Het centrum van **Schiedam** is een uitschieter in de positieve zin van het woord: stijgt van plek 21 naar plek 10. Het besteedbaar inkomen en de bevolkingsprognose nam hier toe, terwijl de vergrijzing afneemt. Ook is de digitale vindbaarheid sterk verbeterd, en neemt de leegstand af.

Lelystad zet goede stappen en stijgt van plek 22 naar plek 16. Oorzaken: een meer divers aanbod (meer leisure), verbeterde kwaliteit van de leefomgeving en relatief gunstige parkeertarieven. Ook op demografie scoort Lelystad goed. De hoge leegstand blijft wel een aandachtspunt.

Zutphen stijgt van plek 26 naar plek 20 en verbetert haar regiopositie door een toename van het aantal voorzieningen en afname van de leegstand. Daarnaast is de digitale vindbaarheid hier goed op orde en zijn er gunstige parkeertarieven. »

Veel verschuivingen in middelgrote centrumgebieden

SCHAGEN EN HEEMSKERK STIJGEN FORS

Bij de middelgrote centra zijn er veel ontwikkelingen. Zo stijgt de vitaliteit van zowel **Schagen** (van plek 18 naar plek 5) als **Heemskerk** (van plek 32 naar plek 19). Beide centra werden compacter en er is geïnvesteerd in groen, wat leidt tot een kwalitatief betere leefomgeving.

Door onder andere een lagere bevolkingsprognose (vaak in combinatie met een vermindere autobereikbaarheid en een toename van leegstand) hebben andere centra het lastiger, zoals **Nijkerk, Veghel**, **Dronten** en **Hellevoetsluis.**

INVESTERINGEN IN RUIMTELIJKE KWALITEIT LEIDEN TOT HOGERE SCORE

Opvallend is dat bij veel centra, hogere scores op ruimtelijke kwaliteit een stijging veroorzaken in ranking. Een verbeterde kwaliteit van de leefomgeving, met name door de aanwezigheid van meer groen, verbeterde digitale vindbaarheid en een hogere veiligheidsscore, spelen hierbij een grote rol.

Ook een afname van de leegstand is positief voor de vitaliteit. Dat zien we terug bij de volgende stijgers:

- **Bergen** (van plek 6 naar plek 2)
- **Barneveld** (van plek 11 naar plek 7)
- **Wageningen** (van plek 13 naar plek 10)
- **Hardenberg** (van plek 23 naar plek 17
- **Veldhoven** (van plek 27 naar plek 20)

THE MALL OF THE NETHERLANDS BLIJFT (NOG) STABIEL

Leidschendam maakte in 2022 een flinke sprong op alle terreinen van de benchmark. Deze positieve ontwikkelingen hingen nauw samen met de ontwikkeling van **The Mall of the Netherlands**. Ook dit jaar scoort Leidschendam goed op het voorzieningenaanbod en bereikbaarheid: het aantal voorzieningen stijgt, is divers en de bereikbaarheid met fiets en ov blijft goed (maar wel minder voor de auto).

Tegelijkertijd neemt de leegstand toe. Hoewel het centrum nog steeds goed scoort (nu plek 6), is er wel sprake van een daling ten opzichte van 2022 (toen plek 4). •

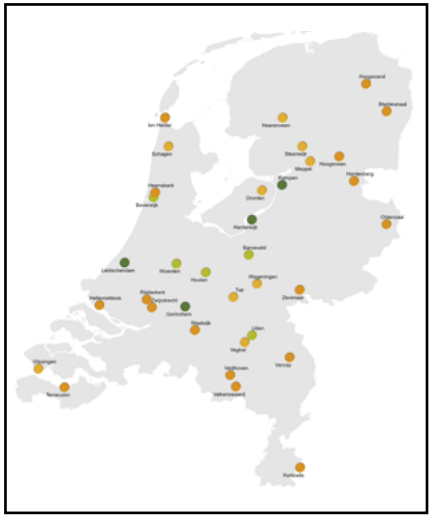

Centrumgebieden - Middelgroot centrumgebied

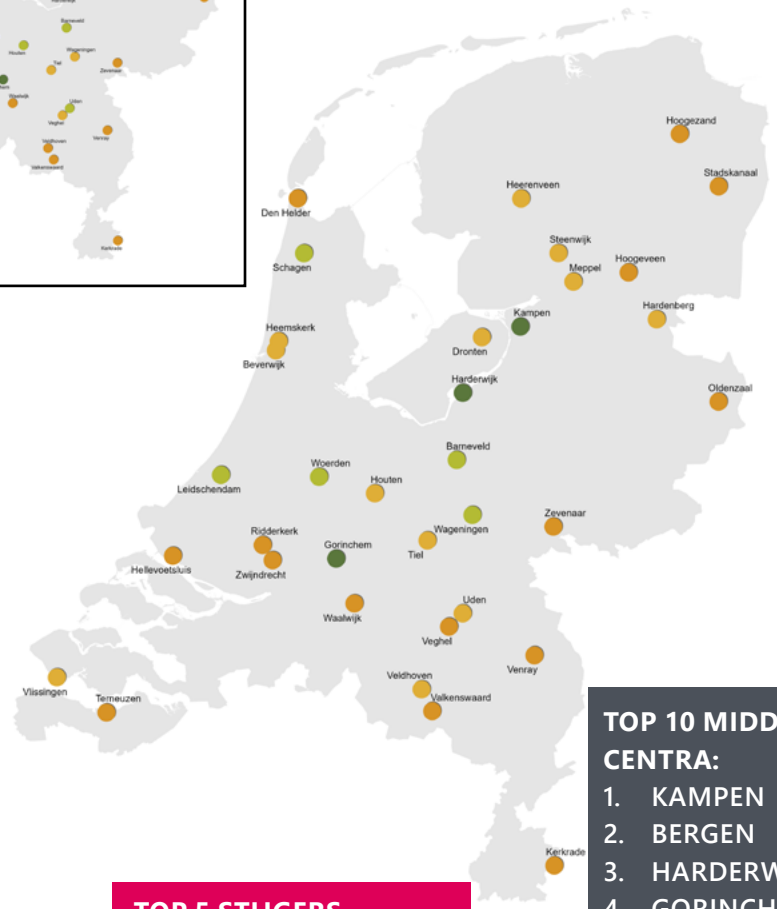

TOP 5 STIJGERS MIDDELGROTE CENTRA:

1. SCHAGEN
2. HEEMSKERK
3. VELDHOVEN
4. HARDENBERG
5. HEERENVEEN

TOP 10 MIDDELGROTE CENTRA:

1. KAMPEN
2. BERGEN
3. HARDERWIJK
4. GORINCHEM
5. SCHAGEN
6. LEIDSCHENDAM
7. BARNEVELD
8. KATWIJK
9. WOERDEN
10. WAGENINGEN

De economische vitaliteit van de middelgrote centrumgebieden (klein: 2022, groot: 2024)

IN DE PRAKTIJK TOEPASSEN

De inzichten uit deze benchmark zijn het perfecte startpunt voor verbeterplannen. Ontdek 4 adviezen om met succes in de praktijk aan de slag te gaan. »

Aanknopingspunt voor verbeteringen

De Vitaliteitsbenchmark Centrumgebieden geeft niet alleen inzicht in de huidige vitaliteit van centrumgebieden. Het biedt ook het **perfecte startpunt** voor gemeenten, centrummanagers en ondernemers om aan de slag te gaan met **verbeteringen**.

Succesvol aan de slag: 3 adviezen

1. INVESTEER IN RUIMTELIJKE KWALITEIT

Op demografische ontwikkelingen heb je als centrum weinig invloed. Voor de ruimtelijke kwaliteit is dat anders. Bezoekers willen veelal een centrumgebied dat **schoon** en **veilig** is en waar **sfeer** en **gezelligheid** het verschil maken.

Zaken waar je als centrum mee aan de slag kunt. Voeg groen en zitgelegenheid toe, maak gebruik van sfeervolle materialen en organiseer evenementen die passen bij de wensen van bezoekers. Door investeringen in de ruimtelijke kwaliteit verbetert niet alleen het verblijfsklimaat voor bezoekers, maar wordt het vestigingsklimaat voor nieuwe winkels, horeca en andere publieksgerichte voorzieningen ook aantrekkelijker. Kortom: investeringen in de ruimtelijke kwaliteit vergroten ook de kans op een sterker voorzieningenaanbod.

INZICHTEN TOEPASSEN IN DE PRAKTIJK: 3 ADVIEZEN VOOR MEER SUCCES

2. WERK SAMEN AAN EEN MOBILITEITSTRANSITIE OP MAAT

De benchmark laat zien: centra waar partijen samen de schouders eronder zetten en investeren in de ruimtelijke kwaliteit en bereikbaarheid, stijgen in vitaliteit. Maar: ieder centrumgebied is anders en heeft een eigen mix aan mobiliteitsmaatregelen nodig. Om de juiste balans te vinden tussen bereikbaarheid, aantrekkelijkheid en economische aspecten, is het belangrijk om **vroegtijdig in gesprek te gaan** met alle stakeholders.

Denk bijvoorbeeld aan het vergroenen van centrumgebieden, dat steeds vaker leidt tot maatregelen om gemotoriseerd »

verkeer te verminderen. Maatregelen die door stakeholders zoals ondernemers wel eens met argusogen worden bekeken. Het zijn immers de bezoekers met de auto die geld in het laatje brengen, zo is de algemene gedachte.

We herkennen deze discussie in vrijwel alle centra. Wat helpt: samenwerking vanaf het begin van de planvorming. Van provinciale en gemeentelijke overheid tot centrummanagers, ondernemers, vastgoedeigenaren, en bewoners - zonder **gezamenlijke inzet** en bovenal draagvlak komen gewenste ontwikkelingen veelal niet van de grond.

3. ONDERBOUW PLANNEN MET DATA VOOR MEER DRAAGVLAK

Wat ook helpt voor meer draagvlak: **onderbouwing van plannen met betrouwbare data**.

Baseer plannen op data over koop- en verplaatsingsgedrag, breng vooraf de economische effecten van mogelijke mobiliteitsmaatregelen in kaart, voer pilots uit, meet de effecten daarvan en stel plannen waar nodig bij.

Voorbeelden van waardevolle data die we bij Goudappel gebruiken:

- **Bezoekersstromen van en naar centrumgebieden**: wie bezoekt een centrumgebied en met welk doel? En hoe verplaatsen zij zich? Het Nederlands Verplaatsingspanel brengt het in beeld.
- **Inzicht in loopstromen:** hoe verspreiden voetgangers zich in een centrumgebied? Waarom lopen ze precies daar? En kunnen we dat beïnvloeden? Het Loopstromenmodel geeft de antwoorden.
- **Kwantificeren van de omzeteffecten van verkeersingrepen**: wat gebeurt er met de omzet in een (deel)gebied wanneer de verkeerssituatie verandert? Dankzij het Koopstromenmodel kunnen we vóóraf de effecten van verkeersingrepen op de omzet doorrekenen. Voor het aanscherpen en onderbouwen van plannen.
- **Het meten van beleving**: een centrum kan alle zaken netjes op orde hebben, uiteindelijk bepaalt de beleving van de bezoeker het succes van een centrum. Aanvullend op objectieve data biedt onderbouwd belevingsonderzoek een schat aan informatie over kansrijke maatregelen.

Hoe Goudappel helpt

In de praktijk aan de slag met inzichten uit de Vitaliteitsbenchmark Centrumgebieden? Dat hoeft u natuurlijk niet alleen te doen.

Bij Goudappel helpen we graag: met integraal advies op basis van betrouwbare data over koopstromen en verplaatsingsgedrag, aanvullende analyses zoals belevingsonderzoek en ondersteuning tijdens het proces.

» **Schakel onze hulp in**

DE METHODIEK

Onderzoeksverantwoording

De Vitaliteitsbenchmark Centrumgebieden is een eigen initiatief van Goudappel en is een geactualiseerde versie van de edities in 2015, 2017, 2019 en 2022. In totaal zijn **25 indicatoren** in beeld gebracht, geordend naar vier categorieën: demografie, voorzieningenaanbod, ruimtelijke kwaliteit en bereikbaarheid (zie afbeelding).

De indicatoren zijn volledig gescoord op basis van meerdere databronnen en indien mogelijk vergelijkbaar met voorgaande metingen. De data zijn met zorg verzameld. Er is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van openbare databronnen om de scores objectief in beeld te brengen. De gebruikte databronnen zijn opvraagbaar.

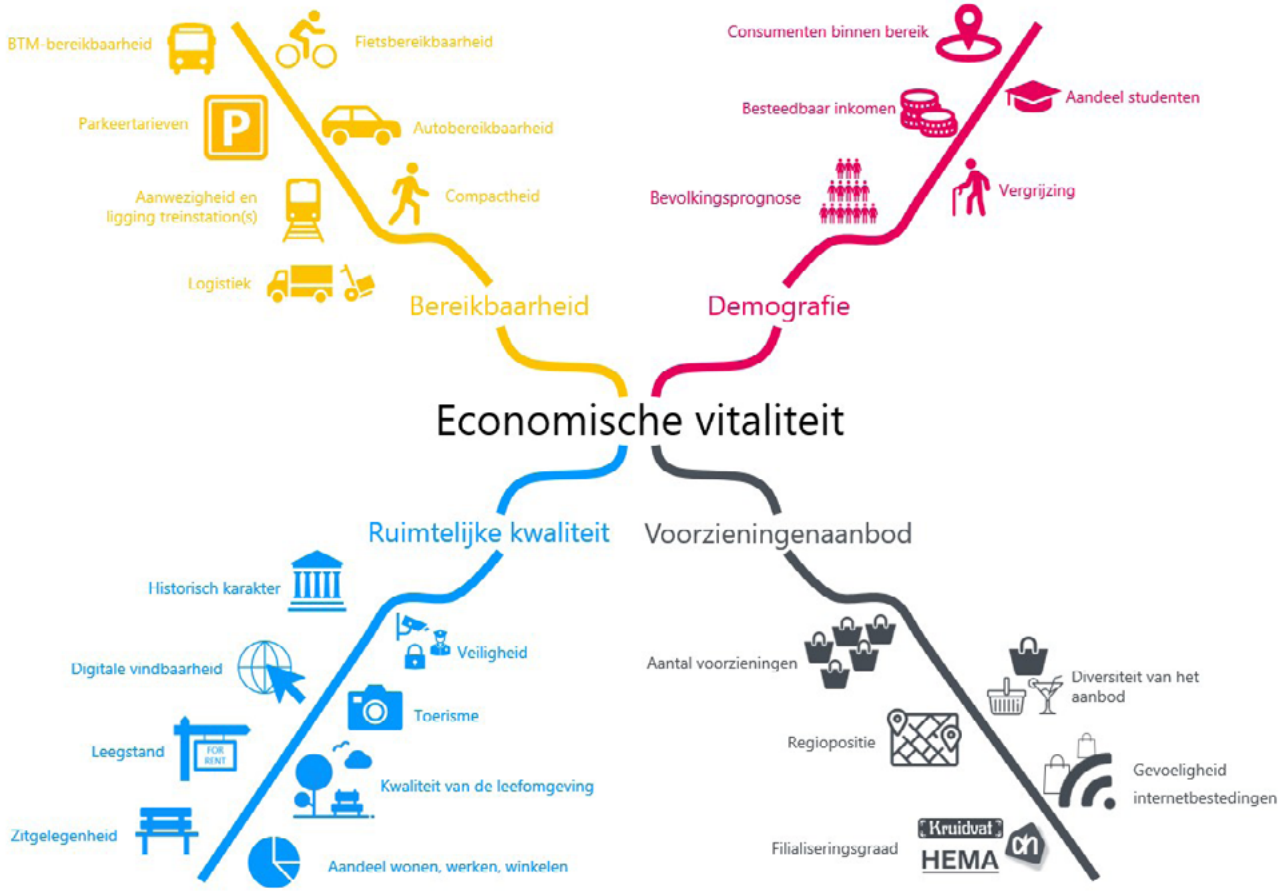

De 25 indicatoren uit de Vitaliteitsbenchmark Centrumgebieden

Vernieuwingen ten opzichte van de vorige editie

Om in te spelen op actuele ontwikkelingen en de economische vitaliteit van centra nog beter in beeld te brengen, voeren we iedere editie **vernieuwingen** door. Voor de vergelijkbaarheid, doen we dit waar mogelijk ook met terugwerkende kracht.
Deze editie van de benchmark bevatte twee nieuwe indicatoren:

1. **Zitgelegenheid**: het aantal zitbankjes in het centrumgebied afgezet tegen het aantal consumentgerichte voorzieningen.
2. **Aandeel wonen, werken en winkelen**: het aantal panden per functie t.o.v. het totaal aantal panden. Deze indicator weegt niet mee in de totaalscore, maar geeft - nu en in toekomstige edities - een goed beeld van de verhouding tussen functies en de verschuiving hiervan.

Ook verbeterden we twee indicatoren met een vernieuwde databron:

- **Fiets- en ov-bereikbaarheid** (ook met terugwerkende kracht voor 2019 en 2022)

Tot slot is de methodiek, ook met terugwerkende kracht, aangepast om ervoor te zorgen dat uitschieters de scores van andere centra niet overschaduwen. •

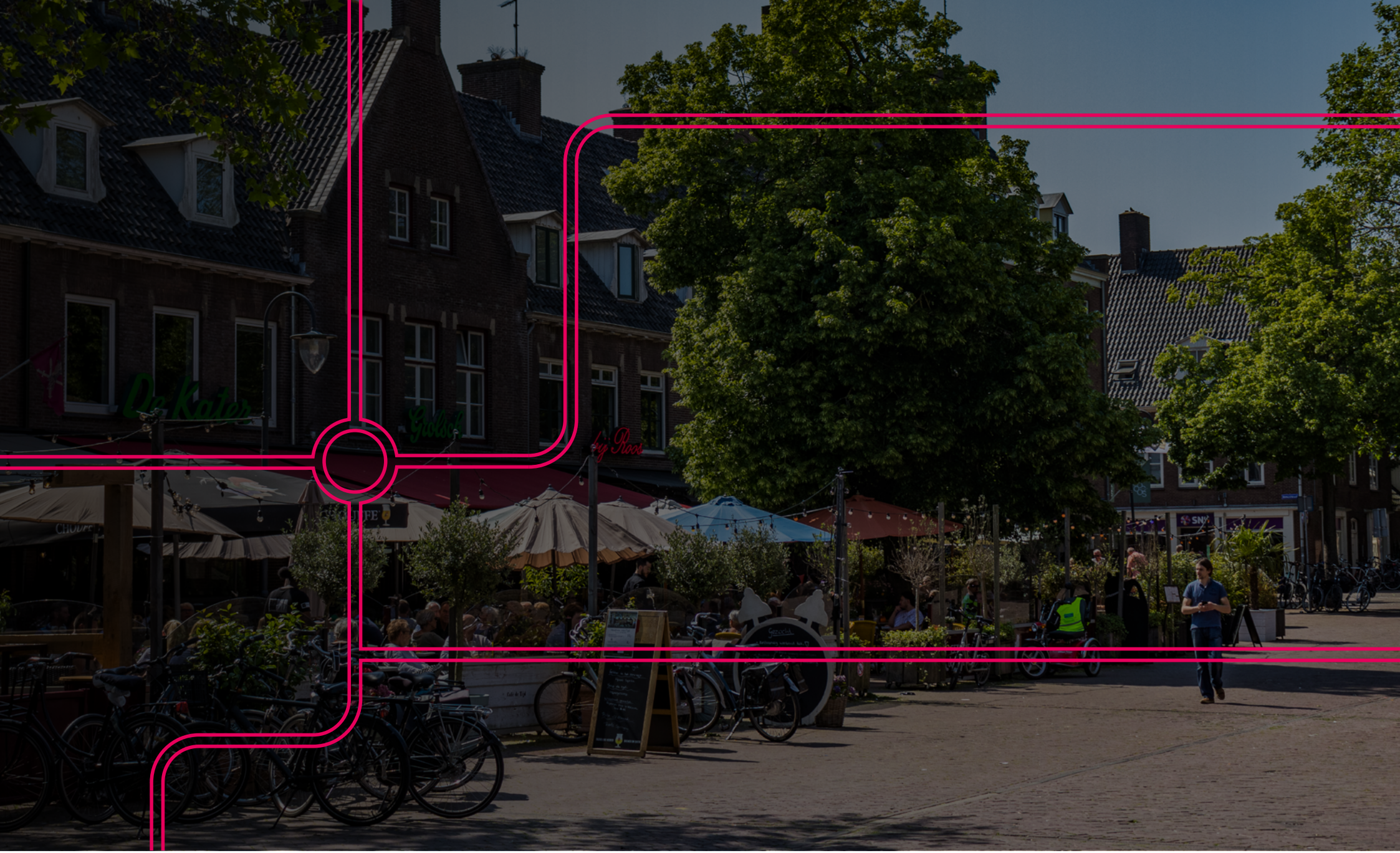

We helpen u graag bij het in de praktijk brengen van deze benchmark

Neem contact op
met onze adviseurs:

Guido Scheerder
gscheerder@goudappel.nl
+31 (0)6 11 64 62 54

Karin de Regt
kdregt@goudappel.nl
+31 (0)6 11 71 40 55

Mark ten Hoopen
mthoopen@goudappel.nl
+31 (0)6 29 65 50 35

Goudappel
MOBILITEIT BEWEEGT ONS